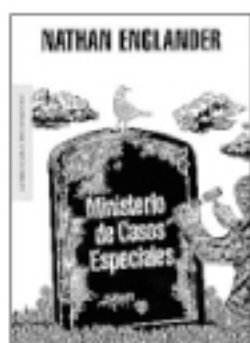

Familia, identidad y desaparición en Argentina

► «Ministerio de casos especiales». Nathan Englander. Mondadori, 2009.

Una historia sobre la familia, la identidad y la desaparición, donde tras cada pregunta sólo reina el mas absurdo silencio. Eso es «Ministerio de casos especiales», una obra centrada en la época de la guerra sucia en Argentina, donde Kadish Poznan hace desaparecer de las tumbas los nombres de familiares de judíos influyentes.

La difícil tarea de la libertad de elección

► «Los falsificadores de moneda». André Gidé. Clásicos Modernos. Alba Editorial, 2009.

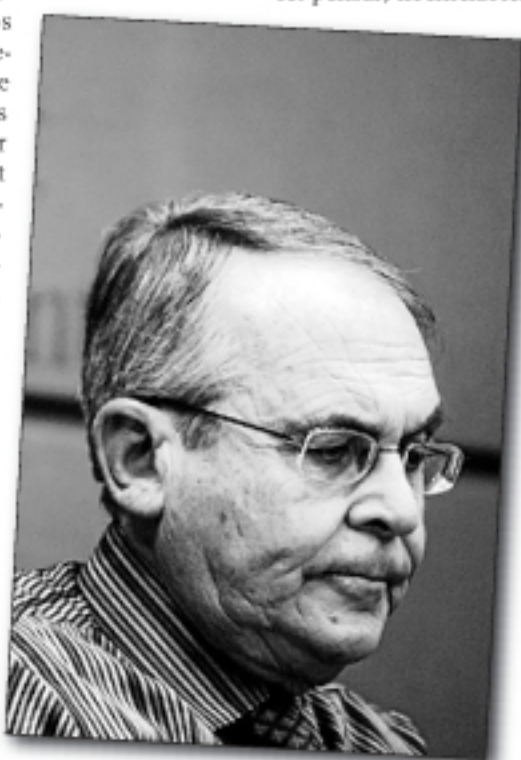
Dos crónicas de sucesos, la desarticulación de una banda adolescente de falsificadores de moneda y el suicidio de un colegial ante sus compañeros, fueron la primera inspiración de esta novela que narra la odisea de un hijo ilegítimo que abandona la casa paterna para vivir toda una «aventura» vital.

La novela del poeta

OXIMO ESPINÓS

► «Naïve». Emili Rodríguez-Bernabeu. Instituto Alicantino de Cultura Juan Gil-Albert.

Sembla mentida, però allà pel 1981, quan la democràcia espanyola tot just es deixondia de la llarga nit franquista, va córrer la brama que les terres del litoral alacantí serien engolides per una gegantesca onada, un tsunami de dimensions colossals que arribaria fins les muntanyes de l'interior. Tot fugint d'aquest desastre imaginari –ben simptomàtic, d'altra banda, de l'agitació ideològica del moment–, diversos grups pròxims a la teosofia o l'esoterisme es van refugiar a les serres. És a partir d'aquesta sorprenent al·lucinació col·lectiva que Emili Rodríguez-Bernabeu basca la seua primera incursió novel·lesca. El protagonista de «Naïve», un jove i exitós arquitecte, arriba casualment a una d'aquestes comunitats alternatives, situada al cor de la serra Aitana, amb la intenció de caçar un senglar, i la seua actitud escèptica provoca tot un seguit de conflictes amb el

Les conviccions racionalistes del protagonista i narrador xoquen amb el pensament màgic del grup, però durant l'intens cap de setmana que passarà al Mas del Rector, l'arquitecte veurà trontollar els seus principis. El somni, la passió amorosa, la utopia, el retorn al primitiu adopten una temptadora forma femenina, i revelen la part romàntica de l'apol·lini caçador. Rodríguez-Bernabeu aconsegueix una novel·la psicològica de factura clàssica, convencional de vegades, però amb personatges ben perfilats que van consolidant-se al ritme dels treballats diàlegs, tot configurant en les seues diferents actituds davant de l'imminent apocalipsi una comèdia humana diversa i al·ligadora. El caràcter filosòfic que subjau a l'obra i la importància que el joc d'aparences i realitat té en la seua estructura ens ha fet pensar, irremeiablement, en Llorenç Vi-

llalonga, i especialment en «Desenllaç a Monleó», on la visió científica i religiosa del món eren també subtilment enfrontades. Però a més d'una novel·la d'idees, «Naïve» constitueix un petit tractat de la passió amorosa, en què cada personatge juga les seues cartes i n'amaga alguna que altra. També resulta remarcable l'ambientació de l'obra, que si en la primera part reix a situar-nos en els paisatges d'Aitana, a la segona recrea plausible-

ment els carrers de la ciutat d'Alacant, on el mar adquireix, com s'esdevenia en la seua poesia, una força simbòlica creixent. La primera provatura novel·lística d'Emili Rodríguez-Bernabeu s'ha resolt, doncs, amb solvència. Esperem, però, que en les pròximes i desitjables incursions –sens dubte és un creador amb moltes coses a dir– resolga millor els problemes plantejats per la credibilitat del model de llengua, i que l'editor que trie tinga més cura en l'acabat final.

El somni, la passió amorosa, la utopia adopten una temptadora forma femenina

grup. Conflictes que es veuen agreujats per l'inevitable idil·li amb una de les xiques, una misteriosa i visionària bellesa cobejada per bona part del mascles muntanyencs. L'ambient clautròfob d'aquesta comunitat esdevé un marc ideal per al debat ideològic.

TRAVESSIES

«Una educació francesa»

He llegit, amb fruïció, «Una educació francesa», de Joan-Daniel Bezsonoff (L'Avenç, 2009). Es tracta d'un recull d'estampes de la infantesa, cadascuna de les quals comença amb la frase: «quan jo era petit...». Els textos varen aparèixer, prèviament, a les pàgines de la revista L'Avenç, en capítols curts que pauten el recorregut de manera prou simètrica i ordenada.

La infantesa de l'autor estigué marcada pels diversos llocs de la geografia francesa on va viure, pel divorci dels pares i, sobretot, per la petjada que varen deixar escoles, liceus i professors. El títol, atenent aquest darrer component que centralitza el recorregut, està ben triat: «una educació francesa». En efecte, el record de professors, de classes, de matèries, de companys i d'experiències escolars es dilata de manera abassegadora. «Per què són els professors bons conductors del record?» –es preguntava Roland Barthes en la seua autobiografia. No ho sé, però així és: el llibre de Bezsonoff ho mostra amb eficàcia.

El repàs del novel·lista, nascut a Perpinyà el 1963, passa per la geografia que va recórrer, des d'Alsàcia a la Provença, i de Massy a Niça i, per descomptat, per la Catalunya d'enllà dels Pirineus; per la literatura que, poc a poc, va anar descobrint-li tot un món –no podia ser d'altra manera tractant-se d'un escriptor; i força important també és la música, que el va proveir d'una enciclopèdia sentimental candorosa i potent.

Al pròleg l'autor hi deixa caure unes petjades de nostàlgia en avançar-nos que parlarà d'aquells temps: «antedituvians sense Internet, mòbils, fotocòpies, ni targetes de crèdits, [quan] els trens trigaven quinze hores per unir Perpinyà a París i calia esperar tres o quatre anys per tenir el telèfon a casa. Els cantants sabien cantar. Els actors pronunciaven admirablement el francès. El cinema feia somiar. Els gendarmes us demanaven la documentació amb la veu de Fernandel...» En fi, un temps que visitat per la memòria, i contraposat amb el present, traspua una melangiosa pèrdua de puresa i un esvaïment d'essències molt destacat. □

ENRIC BALAGUER

La infantesa de l'autor estigué marcada pels diversos llocs de la geografia francesa on va viure, pel divorci dels pares i, sobretot, per la petjada que varen deixar escoles, liceus i professors